

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 20 czerwca 2011 r.

Pan

Jerzy Pytko

p.o. Dyrektora

**Zarządu Dróg Wojewódzkich
w Lublinie**

LLU-4114-02-01/2011

I/11/002

WYSTĄPIENIE POKONTOLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w Lublinie, zwanym dalej „Zarządem” lub „ZDW”, kontrolę realizacji zadań związanych z ochroną dróg przed niszczeniem przez przeciążone pojazdy, w latach 2008-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 6 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia realizację przez ZDW zadań objętych kontrolą.

1. Zarząd sporządzając w latach 2008-2010 projekty finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg wojewódzkich oraz drogowych obiektów inżynierskich, o których mowa w art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych² (dalej „uodp”) uwzględnił w nich budowę trzech nowych parkingów i miejsc do ważenia pojazdów, które nie stanowiły odrębnych zadań, a mieściły się w ramach większych przedsięwzięć inwestycyjnych (budowa mostu, rozbudowa dróg). Zgodnie z art. 20 pkt 12 uodp do zarządcy drogi należy w szczególności przeciwdziałanie niszczeniu jej przez użytkowników m.in. przez przeciążone pojazdy ciężarowe. Pod pojęciem ochrony drogi (art. 4 pkt 21 uodp) rozumie się działania mające

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

² Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, ze zm.

na celu m.in. niedopuszczenie do przedwczesnego jej zniszczenia. Podstawą realizacji przez Zarząd zadań inwestycyjno-remontowych na drogach wojewódzkich był Wojewódzki Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej

i Komunikacji dla Województwa Lubelskiego (obejmujący Wieloletni Program Inwestycji na drogach wojewódzkich w latach 2004 - 2008, Wieloletni Plan Remontów na drogach wojewódzkich w latach 2004 – 2008 oraz Strategię długoterminową - do roku 2015) oraz Wieloletni Program Inwestycyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2015. W latach 2008-2010 zakończono budowę (w trakcie rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 838) tylko jednego parkingu, z miejscem do ważenia pojazdów, zlokalizowanego w miejscowości Głębokie, co zdaniem NIK nie koresponduje ze zwiększającym się natężeniem ruchu drogowego, niezadowalającym stanem technicznym nawierzchni oraz długością sieci dróg wojewódzkich (2.179,5 km).

W latach 2008-2010 ZDW realizował 63 zadania, polegające głównie na przebudowie lub rozbudowie dróg wojewódzkich, wydając na ten cel łącznie 202.618 tys. zł (w 2008 r. – 161.879 tys., 2009 r. – 18.493 tys. i 2010 r. – 22.246 tys.). Przygotowując te przedsięwzięcia jedynie w dwóch przypadkach (poza drogą wojewódzką nr 838) uwzględniono budowę parkingów i stanowisk do ważenia pojazdów ciężarowych. Obiekty te zlokalizowane mają być w miejscowości Huta Turobińska (gdzie trwają prace związane z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 835) oraz w m. Kamień (gdzie planowana jest budowa mostu na Wiśle – roboty jeszcze nie zostały rozpoczęte). W latach 2008-2010 nie planowano również i nie budowano zatok postojowych z możliwością wykorzystywania ich do ważenia pojazdów. Z przepisów § 110 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie³ wynika, że droga powinna w zależności od potrzeb być wyposażona w obiekty i urządzenia obsługi uczestników ruchu, do których zalicza się m.in. punkty kontroli samochodów ciężarowych. W § 118 podano, że na drogach klasy GP i drogach niższych klas, poza terenem zabudowy, dopuszcza się usytuowanie zatok postojowych w obrębie korony drogi, gdy nie ma warunków do wykonania parkingów poza nią. Zgodnie z § 2 ww. rozporządzenia, przepisy te stosuje się przy projektowaniu, wykonywaniu dróg publicznych i związanych z nimi urządzeń, a także przy ich odbudowie, rozbudowie, przebudowie oraz przy remontach objętych obowiązkiem uzyskania pozwolenia na budowę. Obowiązek budowy przez zarządcę drogi parkingów przeznaczonych dla postoju pojazdów wykonujących przewozy drogowe, wynikającego z konieczności przestrzegania przepisów o czasie prowadzenia pojazdów oraz przepisów o ograniczeniach i zakazach ruchu drogowego oraz miejsc wykonywania kontroli ruchu i transportu drogowego, przeznaczonych

³ Dz. U. Nr 43, poz. 430 ze zm.

w szczególności do ważenia pojazdów, wynika również z art. 20a pkt 1 i 2 uodp. Pozytywnie ocenia NIK uzgodnienie przez Zarząd z Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego w Lublinie (WITD), jeszcze na etapie sporządzania opracowań projektowych, lokalizacji i parametrów technicznych dwóch miejsc do ważenia pojazdów w m. Huta Turobińska, oraz Kamień,.

2. Pomimo, że na zarządzanych przez ZDW drogach wojewódzkich, wyznaczono 24 punkty kontroli samochodów ciężarowych, jedynie pięć z nich (poza nowym miejscem zbudowanym w roku 2008 w m. Głębokie) spełniało wymogi równości nawierzchni, umożliwiające dokonywanie pomiarów za pomocą przenośnych wag dynamicznych (pojazdy w ruchu).

W okresie objętym kontrolą Zarząd dokonał, na wniosek WITD, protokolarnego pomiaru równości nawierzchni trzech miejsc do ważenia pojazdów zlokalizowanych w miejscowości Głębokie przy drodze nr 838 oraz na terenie baz materiałowych ZDW w m. Biłgoraj (przy drodze nr 835) i m. Tyszowce (przy drodze nr 850). Protokolarne pomiary dot. stanowisk w Biłgoraju i Tyszowcach, dokonane w roku 2010, przekazano WITD dopiero po przeszło dwóch miesiącach od przyjęcia wniosku w tej sprawie pomimo, że potrzeba sporządzenia tych dokumentów określona została jako pilna. Nie zrealizowano również przedstawionego przez WITD dnia 23 kwietnia 2010 r. wniosku dotyczącego przygotowania tych stanowisk do ważenia statycznego, poprzez wykonanie wnęk w nawierzchni pod wagi tego typu. Wnioskując o wykonanie ww. prac WITD poinformował również, że do pomiarów dopuszczalnych obciążeń stosuje głównie wagi statyczne, stąd też brak dostosowania miejsc do ważenia do potrzeb tych urządzeń, skutkować będzie prowadzeniem kontroli ważeniowych wyłącznie na drogach krajowych. O konieczności dostosowania miejsc do ważenia do możliwości dokonywania w nich pomiarów za pomocą wag statycznych informował również WITD w piśmie kierowanym do ZDW dnia 11 marca 2011 r. gdzie podano, że pomiary nacisku na oś i masy całkowitej pojazdów dokonywane są jedynie w miejscach posiadających wnęki na wagi, a takie znajdują się wyłącznie na drogach krajowych. Podniesiono też kwestię omijania przez przewoźników drogami wojewódzkimi, punktów kontrolnych zlokalizowanych na drogach krajowych, co w konsekwencji braku możliwości dokonywania kontroli polegających na ważeniu pojazdów na tych drogach, przyczyni się do dalszego pogarszania ich stanu technicznego. Powyższe, w ocenie NIK, świadczy o niepełnej realizacji obowiązków wynikających z art. 20a pkt 2 uodp, dot. przebudowy, remontu i utrzymania miejsc wykonywania kontroli ruchu

drogowego, przeznaczonych do ważenia pojazdów. Podejmowane przez Zarząd, w okresie objętym kontrolą, działania polegające na przebudowie, remontach lub regeneracji nawierzchni dróg oraz bieżącym ich utrzymaniu, a także na wprowadzaniu tymczasowego ograniczania ruchu pojazdów, usuwały skutki niszczenia dróg przez pojazdy przeciążone, nie eliminując przyczyn.

Obecny stan techniczny nawierzchni dróg wojewódzkich zarządzanych przez ZDW (w stanie dobrym - zaledwie 32,1 %, niezadowalającym - 27 % oraz w złym aż 40,9%) oraz wzrost natężenia ruchu na drogach wojewódzkich, jaki miał miejsce w latach 2005-2010 (na odcinkach dróg: nr 812 Sawin-Chełm o 23%, nr 824 Opole Lubelskie-Józefów o 21%, nr 747 Kozubyszczyna-Lublin o 34%, nr 835 Frampol-Biłgoraj o 20%, nr 838 Głębokie-Dorohucza o 38%) wskazują na potrzebę budowy nowych miejsc do ważenia pojazdów, które można również lokalizować na pasach postojowych (w przypadku braku możliwości budowy parkingu).

3. Współpraca Zarządu z WITD w Lublinie ograniczała się głównie do wymiany informacji w zakresie planowanych na lata 2008-2009 inwestycji, związanych z miejscami do ważenia pojazdów na drogach wojewódzkich oraz do przekazywania protokołów z pomiarów równości nawierzchni w tych miejscach. Jedynie częściowo zrealizowano wnioski WITD, ujęte w piśmie z dnia 23 kwietnia 2010 r. kierowanym do ZDW, co na koniec I kwartału 2011 roku wykluczyło praktycznie możliwość prowadzenia kontroli polegających na ważeniu pojazdów na drogach wojewódzkich, nie wykonano bowiem wnęk pod wagi statyczne, którymi obecnie posługuje się WITD. W ocenie NIK, brak możliwości ważenia pojazdów na drogach wojewódzkich, wpłynie na pogorszenie stanu nawierzchni dróg zwiększy również możliwość omijania punktów kontroli usytuowanych na drogach krajowych.

4. Zarząd, w ramach ochrony dróg wojewódzkich, nie korzystał w okresie objętym kontrolą NIK z możliwości wykonywania kontroli ruchu drogowego przez osoby działające w imieniu zarządcy drogi, w obecności funkcjonariusza Policji lub inspektora WITD (art. 129d ust.1 pkt 1-3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁴), nie zwracał się również do właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) policji w celu wydania tym osobom upoważnienia do kontroli ruchu drogowego pojazdów, które nie przestrzegają przepisów o wymiarach, masie lub nacisku osi, powodujących uszkodzenie lub niszczenie drogi oraz zanieczyszczających lub zaśmiecających drogę (art.129e tej ustawy). Brak działań w tym zakresie, w ocenie NIK, świadczy o niewykorzystywaniu możliwości bezpośredniego wpływu ZDW na ochronę dróg wojewódzkich.

5. W okresie objętym kontrolą NIK, za przekroczenie dopuszczalnych nacisków na oś, masy całkowitej oraz wymiarów pojazdu na drogach wojewódzkich, WITD naliczyło kary

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, ze zm.

pieniężne w łącznej kwocie 596.040 zł. Na rachunek Zarządu w latach 2008-2010 wpłynęło ogółem 511.140 zł, w tym w roku 2008 przewoźnicy zapłacili 26.700 zł, w roku 2009 – 295.200 zł, a w roku 2010 – 189.240 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) uzgodnienie z WITD w Lublinie, sieci miejsc do ważenia pojazdów na drogach wojewódzkich, z uwzględnieniem punktów istniejących i planowanych do budowy.
- 2) zapewnienie możliwości prowadzeniu pomiarów na drogach wojewódzkich za pomocą wag przenośnych do pomiarów statycznych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, stosownie do art. 62 ust. 1 ustawy o NIK oczekuje od Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag oraz wykonania wniosków bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.